

Foreldre ekspertise – verdt å bygge på!

Når foreldre blir en ressurs i utviklingen av nye tilbud

Refleksjoner og erfaringer ved helse- og sosialrådgiver **Steinar Løland**, Bergen kommune og **Tom Skauge**, leder NFU Bergen lokallag

TEKST OG FOTO:
SØLVI LINDE

Både Tom Skauge og Steinar Løland er fedre til barn med Down syndrom født i 1987. De har beholdt kontakten siden, hjulpet og støttet hverandre. Begge er medlem av NFU, og har sittet enten i valgkomiteen eller i styret i organisasjonen. Her møttes blant annet foreldre som hadde jevnaldrende barn, og som alle opplevde å bekymre seg når ungene nærmet seg ungdomskolealder. Alle de fem jevnaldrende ungene hadde gått på sine respektive nærskoler, og foreldrene hadde stort sett en positiv opplevelse av barneskolen. Barna ble tatt i mot på en fin måte, og de første årene fungerte bra. Lærerne la til rette på en god måte, for eksempel gjennom egnede roller i ulike skuespill. «*Men for alle oss foreldre sto ungdomskolen som et spøkelse*» sier Tom Skauge. Verdien av å gå på en nærskole er at ungene blir synlig og godt kjent i sitt nærmiljø, men etter hvert opplevde de fleste foreldrene at det ble mer problematisk. Det oppstod en tiltagende ensomhet, ikke mobbing, men – like ille – en usynliggjøring. Lærerne hadde liten eller ingen kompetanse som kunne forhindre dette.

I april 2 år før ungene skulle begynne på ungdomsskolen, begynte foreldrene å orientere seg mot ulike skoler. Hvilke skole kunne gi best tilbud til deres barn? Skulle ungene fortsatt gå på ulike skoler, og dermed igjen kunne oppleve å være eneste funksjonshemmede elev i klassen, eller kunne en tenke seg at de begynte på samme skole? Tom Skauge sier: «*Fordelen med å ha utviklingshemmede barn er at en må orientere seg.*» Han og Steinar Løland brukte en hel dag til å besøke ulike ungdomsskoler. De var på nærskolene og på skoler som lå på andre siden av byen. De så på inne og utemiljø, og snakket med lærere og rektorer. På en av skolene sa rektor: «*Vi har en utviklingshemmet gutt hos oss, så vi har erfaring med integrering*» Skauge og Løland gikk for å lete etter den integrerte, og fant en gutt som kjørte hvileløs fram og tilbake i rullestolen sin uten at noen snakket verken til eller med ham.

Den skolen de til slutt falt ned på, ble valgt ut fra det de så var reell integrering og de holdninger lærere og rektor viste gjennom

Steinar Løland og Tom Skauge.

samtaler. Det problematiske på barneskolen hadde vært en tiltagende ensomhet, og foreldrene ønsket at ungene deres skulle ta del i et større fellesskap. De ønsket å få til mer kameratskap og mer samvær. Samtidig kom det innvendinger fra kommunalavdelingen for skole: Var det lurt å tenke alle disse ungdommene på samme skole? Hadde de ikke tillit til nærskolene, at ungdommene ville få et godt tilbud der? Foreldrene arrangerte samarbeidsmøter med skoleledelsen, og spurte hva de kunne tilby ungdommene deres. I diskusjonene ble både gode og dårlige erfaringer tatt fram, og foreldrene veide for og i mot.

Valget falt på at ungdommene skulle gå på samme skole, og skolen de valgte til slutt var Rothaugen ungdomsskole, en nydelig gammel skole, beliggende som en borg ved innseilingen til Bergen. I møtet med skolen tok foreldrene fram all sin foreldre-ekspertise. Hvem er våre barn, hva trenger de og hvordan er de sårbare? Hva forventer vi at skolen forbereder og forplikter seg, og hvilket ansvar har de? Foreldrene etterspurte skolens visjon, men den var ikke formulert tydelig. Foreldrenes forslag til visjon om «Hos oss er det plass til alle» ble adoptert, men det ble ingenting av det.

Fremdeles var det mange diskusjoner som gjenstod. På Rothaugen ville det være fem klasser på 8. trinnet. Ungene kunne bli fordelt en og en, eventuelt flere i samme klasser, eller de kunne samles i en klasse. Foreldrene foreslo at ungdommene ble samlet i en klasse, men da i en vanlig klasse bestående av vanlige elever. En slags omvendt integrering. «Men det ble en egen klasse bare for våre ungdommer. Og selv om vi hadde hatt alle samtalen og forberedelsene, så kom ungdommene til tomt klasserom da de startet opp om høsten.» sier Skauge. Det var helt tomt. Det var ingenting, ikke pulter, ikke tavle, ingenting, og lærerne var nyansatte. Nye lærere med svak status i kollegiet, manglende samarbeid på tvers av klassene og manglende ledelse og styring gjorde at 1. skoleår ble en utprøving og en utfordring. Det var heller ikke noe påtrykk fra ledelsen for å få til den omvendte integreringen som foreldrene hadde sett for seg. De hadde vært ute i god tid, men det hjalp ikke. Skauge og Løland etterlyser en større respekt for foreldre-ekspertise. Den tiden vi har vært sammen med barnet vårt har gitt oss kunnskap om det unike individet. De ber fagfolkene i større grad ta i bruk denne ekspertisen.

Likevel, det gikk seg til etter hvert. De nye lærerne var ikke nye lenger, de ble tryggere på seg selv, og de kjente etter hvert elevene bedre. Andre lærere ble mer interessert, de dukket opp på møtene og lærerstudenter uten autoritetsangst og med nye ider skapte større entusiasme. I løper av elevenes andre skoleår ble det mer sving på sakene, noe som blant annet ble synliggjort gjennom et filmprosjekt som ungdommene i hovedsak sto for. Filmen om dem forsvunne CD-spilleren ble senere vist på Bergen Internasjonale Film Festival og vant publikumsprisen.